

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**НАМАНГАН
МУҲАНДИСЛИК-ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ**

«Молия» кафедраси

ОЛИЙ ТАЪЛИМНИНГ

5140900 - Касб таълими “Молия” йўналиши талабалари
учун

**«ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ»
ФАНИДАН ТАЛАБАЛАР
МУСТАҚИЛ ИШЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ, НАЗОРАТ
ҚИЛИШ ВА БАҲОЛАШ БЎЙИЧА**

УСЛУБИЙ КЎРСАТМА

НАМАНГАН - 2010

«ТАСДИҚЛАНДИ»

Нам МПИ илмий кенгашида муҳокама қилинган ва
тасдиқланди

Кенгаш раиси _____
« _____ » _____ 2010 йил

«ТАВСИЯ ЭТИЛГАН»

«Молия»

кафедраси мажлисида

муҳокама қилинган ва тавсия этилган

Кафедра мудири _____ доц. А.Юлдашев
(кафедра мажлисининг 2 - сонли баённомаси
«28» сентябрь 2010 й.)

Такризчилар:

1. Б.Махмудов. «Молия» кафедраси профессори.
2. И.Сирожиддинов и.ф.н., доц, - “Бухгалтерия хисоби ва аудит” кафедраси дотценти.

Тузувчилар:© А. Юлдашев, М. Ҳусаинов, С.Ҳакимов.
«Давлат бюджети» фанидан талабалар мустақил ишларини
ташқил этиш, назорат қилиш ва баҳолаш бўйича услубий
қўлланма.

1.Кириш

Мазкур услубий кўрсатма Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2009 йил 14 августдаги 286-сонли «Талабалар мустақил ишларини ташкил этиш тўғрисида»ги буйруғи билан тасдиқланган «Талабалар мустақил ишини ташкил этиш ва назорат қилиш» бўйича йўриқнома, 2009 йил 7 августдаги 276-сонли буйруғи билан амалга киритилган “Олий таълим муассасаларида талабалар билимини назорат қилиш ва баҳолашнинг рейтинг тизими тўғрисида Низом”га кўра «Давлат бюджети» фани бўйича Ишчи ўқув дастури асосида ишлаб чиқилган.

«Давлат бюджети» фанидан талабалар мустақил ишларини ташкил этиш, назорат қилиш ва баҳолаш бўйича тайёрланган ушбу услубий кўрсатма бакалавриат босқичи 5140900 - Касб таълими(Молия) таълим йўналиши 3-4курс талабаларининг мазкур фандан мустақил ишини ташкил этиш ва назорат қилишда фойдаланиш учун тавсия этилади.

Мустақил ишнинг ўзига хослиги шундаки, ўқув фаолиятининг бу қисми талабаларнинг мустақил фаоллиги ҳамда тегишли профессор-ўқитувчиларнинг назорати асосида ташкил этилиб, ўқув режада семестр бўйича белгиланган соатлар ҳажмига кўра амалга оширилади. Хусусан, бакалавриат босқичи 5140900 - Касб таълим(Молия) йўналиши талабалари учун “Давлат бюджети” фани бўйича мустақил ишларнинг умумий ҳажми ўқув режада 118 соат миқдорида белгиланган.

Мазкур услубий кўрсатмада талабалар мустақил ишларининг асосий шакллари ва уларнинг мазмуни, мустақил ишни амалга оширишда талаба бажариши лозим бўлган вазифалар, мустақил ишни бажариш бўйича маслаҳатларни ташкил этиш, уларни назорат қилиш ва баҳолаш тартиби баён этилган.

2.Талабалар мустақил ишларининг мазмуни ва асосий шакллари

“Давлат бюджети” фани бўйича талабалар мустақил ишларини ташкил этиш уларда иқтисодий билим, дунёқараш, ижтимоий фаоллик ва мустақил фикрлашни шакллантиришга қаратилган тадбирлар тизимини ўз ичига олади. У ўқув режаси ва фанлар дастурларида кўзда тутилган зарур билимлар ва кўникмаларнинг талабалар томонидан оқилона, кам вақт ва куч сарфлаб ўзлаштирилишини таъминлайди.

“Давлат бюджети” фанини ўқитиш жараёнини такомиллаштириш, талабанинг қизиқишларини, англаш фаоллигини ва мустақил ишларини ривожлантириш йўналишида боради, бунда ижодий фикрлаш, мустақил ўқиш, кўникма ва лаёқатлари шаклланади.

Талаба мустақил иши – муайян фандан ўқув дастурида белгиланган билим, кўникма ва малаканинг маълум бир қисмини талаба томонидан фан ўқитувчиси маслаҳати ва тавсиялари асосида аудитория ва аудиториядан ташқарида ўзлаштиришига йўналтирилган тизимли фаолиятдир.

Мустақил ишни бажаришдан **асосий мақсад** – «Молия» кафедраси профессор-ўқитувчиларининг бевосита раҳбарлиги ва назорати остида талабаларни семестр давомида фанни узлуксиз ўрганишини ташкил этиш, олинган билим ва кўникмаларни янада мустаҳкамлаш, келгусидаги дарсларга тайёргарлик кўриш, ақлий меҳнат маданиятини, янги билимларни мустақил равишда излаб топиш ва қабул қилишни шакллантириш ҳамда ушбу тарика институтда ракобатбардош кадрларни тайёрлашга эришишдан иборат.

Мустақил иш учун бериладиган топшириқларнинг шакли ва ҳажми, мураккаблик даражаси семестрдан–семестрга кўникмалар ҳосил бўлишига мувофиқ равишда ўзгариб, ошиб бориши лозим. Яъни, талабаларнинг топшириқларни бажаришдаги мустақиллиги даражасини аста-секин ошириб,

уларнинг топшириқларни бажаришга тизимли ва ижодий ёндошишга ўрганиб бориши керак.

«Давлат бюджети» фани бўйича талабалар мустақил ишини ташкил этишда талабанинг академик ўзлаштириш даражаси ва қобилиятини ҳисобга олган ҳолда **қўйидаги шакллардан** фойдаланиш мумкин:

- фаннинг айрим мавзуларини ўқув адабиётлари ёрдамида мустақил ўзлаштириш, ўқув манбалари билан ишлаш;

- семинар машғулотларига тайёргарлик кўриб бориш;

- белгиланган мавзулар бўйича реферат тайёрлаш;

- Президент И.А.Каримов асарларини мустақил ўрганиш ва конспектлаштириш;

- Ўзбекистон Ресубликаси қонунлари, Президент қарорлари ва фармонлари ҳамда бошқа меъёрий ҳужжатларни конспектлаштириш;

- тестлар ечиш;

- амалиётдаги мавжуд муаммонинг ечимини топиш бўйича кейслар ечиш;

- мунозарали саволлар ва топшириқларга тайёргарлик кўриш;

- талабаларнинг илмий жамиятлари ва тўғаракларида иштирок этиш;

- кўргазмали воситалар тайёрлаш;

- курс иши (лойиҳалари)ни бажариш;

- ҳисоб-китоб ва график ишларини бажариш;

- илмий мақола, тезислар ва маъруза матнларини тайёрлаш;

- “талаба-ўқитувчи-кутубхона” кунида фан бўйича янги ўқув адабиётлари шарҳини ўқитувчи билан ҳамкорликда тайёрлаш;

- ахборот ресурс марказида белгиланган мавзулар бўйича назарий, амалий ва статистик маълумотларни йиғиш, қайта ишлаш ва муайян тизимга солиш;

- белгиланган мавзулар бўйича замонавий ахборот технологиялари ёрдамида тақдимот материаллари тайёрлаш;

- талабалар турар жойида маънавият хонаси, кутубхона, замонавий ахборот технологиялар маркази имкониятларидан фойдаланилган ҳолда мустақил ўқиш жараёнларида иштирок этиш;

- факультативлар ва махсус семинарлар ишларида иштирок этиш;

- кафедралар ва факультетларнинг илмий ҳамда илмий-услубий ишларида иштирок этиш ва бошқалар.

Талабаларнинг мустақил иши таълим ва тарбиянинг шундай вазифаларига бўйсундирилганки, бутун ўқув жараёни тўлалигича талабалар томонидан фаол, онгли, пухта ва тизимли равишда фан асосларини ўзлаштириш ва уларда иқтисодий дунёқарашни шакллантириш имконини беради. Бу вазифалар таълим жараёни ва шахсни шакллантириш қонуниятларини билмасдан ва фойдаланмасдан туриб ҳал қилиниши мумкин эмас. Уларнинг мазмунига қисқача тўхталиб ўтамыз.

Мавзуни мустақил ўзлаштириш. Фаннинг хусусияти, талабаларнинг билим даражаси ва қобилиятига қараб ишчи ўқув дастурига киритилган алоҳида мавзулар талабаларга мустақил равишда ўзлаштириш учун топширилади. Бунда мавзунинг асосий мазмунини ифодалаш ва очиқ беришга хизмат қиладиган таянч иборалар, мавзуни тизимли баён қилишга хизмат қиладиган саволларга эътибор қаратиш, асосий адабиётлар ва ахборот манбаларини кўрсатиш лозим.

Топшириқни бажариш жараёнида талабалар мустақил равишда ўқув адабиётларидан фойдаланиб, ушбу мавзуни конспектлаштирадilar, таянч ибораларнинг моҳиятини англаган ҳолда мавзуга тааллуқли саволларга жавоб тайёрлайдилар. Зарур ҳолларда (ўзлаштириш қийин бўлса, саволлар пайдо бўлса, адабиётлар етишмаса, мавзуни тизимли баён эта олмаса ва ҳ.к) ўқитувчидан маслаҳатлар оладилар. Мустақил ўзлаштирилган

мавзу бўйича тайёрланган матн ўқитувчига ҳимоя қилиш орқали топширилади.

Ўқув жараёнининг ажралмас таркибий қисми бўлган «Давлат бюджети» фани бўйича мустақил ишлар кўпроқ рефератлар қўринишида бўлиб келмоқда. Реферат талабалар илмий ишларининг биринчи шаклидир. Талабалар илмий ижоди ўқув жараёнларидан бири сифатида ўқитиш, билим бериш ва тарбиялаш вазифаларини бажаришда ўз хусусиятларига эга. Талаба тадқиқот фаолиятига жалб қилиниб, илмий адабиётлар билан ишлаш, статистик ва бошқа материалларни йиғиш, қайта ишлаш ва таҳлил қилиш кўникмаларига эга бўлади, ўрганилаётган ҳодисани танқидий баҳолашга ўрганади, назарияни амалиёт билан боғлайди ва ҳ. к.

Агар реферат тайёрлашнинг дарслик бўйича тайёрланган семинар машғулотидаги чиқишга қараганда мазмун ва сифат жиҳатдан юқорилиги ҳисобга олинса, реферат шубҳасиз катта фойда келтиради. Талаба аудитория олдида рефератда баён қилинган қоидаларни ҳимоя қилишга, ёклашга тайёрланиши керак, иқтисодиёт назариясини ўрганишда бу муҳим аҳамиятга эга.

Реферат - бу талабалар мустақил ишларининг самарали шаклларида биридир. Мазкур шакл талаба томонидан реферат мавзусини танлаш, унда ёритиладиган масалалар мазмунини олдиндан режалаштириш, рефератни тайёрлаш ва муҳокама қилишнинг барча босқичларида кафедра профессор-ўқитувчиларининг ташкилий-услубий ёрдами ва маслаҳати асосидагина самарали амалга ошиши мумкин. Бу ерда ўқитувчи томонидан талабаларнинг реферат ишларига раҳбарлик қилиш қанчалик батафсил ва малакали амалга оширилганлиги ва рефератларга талаблар мезони қанчалик тўғри қўйилганлиги албатта, ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Топшириқ талабаларнинг реферат ёзиш кўникмаларини, илмий қизиқишлари ва билим даражасини ҳисобга олган ҳолда берилиши жуда муҳим.

Кўргазмали воситалар тайёрлаш. Талабага муайян мавзуни баён қилиш ва яхшироқ ўзлаштириш учун ёрдам берадиган кўргазмали материаллар тайёрлаш вазифаси топширилади. Мавзу ўқитувчи томонидан аниқланиб, талабага маълум кўрсатмалар, йўл-йўриқлар берилади. Кўргазмали воситаларнинг миқдори, шакли ва мазмуни талаба томонидан мустақил танланади. Бундай вазифани бир мавзу бўйича бир неча талабага ёки талабалар гуруҳига топшириш ҳам мумкин.

Мавзу бўйича тестлар, мунозарали саволлар ва топшириқлар тайёрлаш.

Талабага мустақил иш сифатида муайян мавзу бўйича тестлар, қийинчилик даражаси ҳар хил бўлган масалалар ва топшириқлар, мунозарага асос бўладиган саволлар тузиш вазифаси топширилади.

Бунда ўқитувчи томонидан талабага тестга қўйиладиган талаблар ва уни тузиш қонун-қоидалари, қандай мақсад кўзда тутилаётганлиги, муаммоли саволлар тузишда мавзунинг мунозарали жиҳатларини қандай ажратиш лозимлиги, топшириқларни тузиш усуллари бўйича йўл-йўриқ берилади.

Илмий мақола, тезислар ва маърузалар тайёрлаш. Талабага бирон-бир мавзу бўйича (мавзуни талабанинг ўзи ҳам танлаши мумкин) илмий мақола, тезис ёки маъруза тайёрлаш топширилиши мумкин. Бунда талаба ўқув адабиётлари, илмий-тадқиқот ишлари, диссертациялар, мақола ва монографиялар ҳамда бошқа ахборот манбаларидан мавзуга тегишли материаллар тўплайди.

Талабаларнинг илмий-назарий конференциялари ҳам талабалар мустақил ишларининг шаклларида биридир. Кафедра профессор-ўқитувчилари талабалар илмий-назарий конференциясини ташкил этиш орқали ўз ишини гуруҳнинг касбий йўналтирилганлигини, аъзоларининг ёш таркибини, қизиқишларини ҳисобга олиб, табақалашган ҳолда ташкил қилиши керак. Фақат шу ҳолдагина талабаларнинг конференцияни ўтказишда фаол иштироки ва манфаатдорлиги

таъминланади. Талабаларнинг илмий-назарий конференцияларини босқичма-босқич ўтказиш мақсадга мувофиқдир. “Давлат бюджети” фани бўйича талабаларнинг илмий-назарий конференцияларини қуйидаги босқичларда амалга ошириш мақсадга мувофиқдир:

1-босқич – фан ўқитилаётган барча ўқув гуруҳларида конференцияларни ўтказиш;

2-босқич – ҳар бир гуруҳда танлаб олинган талабаларнинг энг яхши маърузаларини факультет ва факультетлараро конференцияга тақдим этиш ва ўтказиш;

3-босқич – факультетлараро конференцияда танлаб олинган энг яхши маърузаларни умумуниверситет илмий-назарий конференциясига тақдим этиш.

Бутун гуруҳлар учун ягона бўлган конференция мавзусини тасдиқлаб, талабаларнинг маъруза ва чиқишларини гуруҳларнинг қизиқишларига қараб ихтисослаштириш мумкин.

3.Талабалар мустақил ишларини ташкил этишнинг асосий тамойиллари

Талабалар мустақил ишларини ташкил этишда «Талабалар мустақил ишини ташкил этиш ва назорат қилиш» бўйича йўриқномада белгиланган қуйидаги асосий тамойилларга риоя қилиш мақсадга мувофиқдир:

1.Талабалар мустақил ишларини икки кўринишда – аудиторияда ва аудиториядан ташқарида ташкил этиш.

2.Талабалар мустақил ишларини тизимли равишда, яъни босқичма-босқич, оддийдан мураккабга қараб ташкил этилишини таъминлаш.

3. Талабалар мустақил ишларининг шакли ва ҳажмини белгилашда қуйидаги муҳим жиҳатларга эътибор қаратиш:

- талабанинг ўқиш босқичи;
- муайян фаннинг ўзига хос хусусияти, ўзлаштиришдаги қийинчилик даражасига;

- талабанинг қобилияти, назарий ва амалий тайёргарлик даражасига;
- фаннинг ахборот манбалари билан таъминланганлик даражасига;
- талабанинг ахборот манбалари билан ишлай олиш даражасига;
- мустақил иш учун топшириқлар курсдан-курсга ўтиш билан шакл ва ҳажм жиҳатидан ўзгариб боришига;
- мустақил иш фан хусусияти ҳамда талабанинг академик ўзлаштириш даражасига ва қобилиятига мос ҳолда ташкил этиш.

4. Мустақил ишни амалга оширишда талаба бажариши лозим бўлган вазифалар

Талабалар мустақил ишларини ташкил этишда қуйидаги вазифаларни бажаришлари лозим:

- янги билимларни мустақил тарзда пухта ўзлаштириш кўникмаларига эга бўлиш;
- зарур маълумотларни излаб топиш учун қулай усулларни ва воситаларни аниқлаш;
- ахборот манбаларидан самарали фойдаланиш;
- анъанавий ўқув ва илмий адабиётлар ҳамда меъёрий хужжатлар билан ишлаш;
- электрон ўқув ва илмий адабиётлар ва маълумотлар банки билан ишлаш;
- Интернет тармоғидан мақсадли фойдаланиш;
- маълумотлар базасини таҳлил этиш;
- иш натижаларини экспертизага тайёрлаш ва эксперт хулосаси асосида қайта ишлаш;
- топшириқларни бажаришда тизимли ва ижодий ёндашиш;
- ишлаб чиқилган ечим, лойиҳа ёки ғояни асослаш ва мутахассислар даврасида ҳимоя қилиш.

5.Талабалар мустақил иши бўйича маслаҳатларни ташкил этиш тартиби

Талабалар мустақил иши бўйича маслаҳатлар дарси аудиториядан ташқарида амалга оширишга мўлжалланган мустақил ишларни бажариш юзасидан тегишли йўлланмалар бериш ва унинг бажарилишини назорат қилиб бориш мақсадида ташкил қилинади.

Талабалар мустақил иши бўйича маслаҳатлар дарси фаннинг календар-тематик режасига мувофиқ ўтказилади. «Давлат бюджети» фани бўйича талабаларнинг мустақил иш мавзулари ва мазмуни, уларни бажариш юзасидан ҳисобот шакллари қуйидаги жадвалда келтирилган:

Т/р	Мавзу номлари	Машғулот тури	Ажратилган вақт	Талаба мустақил иши мавзуси ва мазмуни	Ҳисобот шакли
1.	«Давлат бюджети» фанининг предмети, мақсад ва вазифалари	Семинар	2	Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримовнинг “Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари” асарида Ўзбекистонда бюджет тизимидаги ислохотлар натижаларини таҳлил қилиш	Маъруза қилиш
2.	Давлат бюджетининг ижтимоий-иқтисодий моҳияти ва	Семинар	2	Жаҳон молиявий иқтисодий инқирози шароитида Давлат бюджетининг	Маъруза қилиш

	функциялари			ижтимоий- иқтисодий моҳияти ва функциялари	
3.	Давлат бюджети ва бюджет муносабатларин инг ривожланиш тарихи	Семинар	2	Президент Ислом Каримовнинг “Ўзбекистоннинг 16 йиллик мустақил тараққиёт йўли” номли Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси, Вазирлар Маҳкамаси ва Президент Девонининг Ўзбекистон мустақиллигининг 16 йиллигига бағишланган қўшма мажлисидаги маърузасини мустақил ўрганиш	Конспект
4.	Бюджет сиёсати	Семинар	2	Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримовнинг “Жаҳон молиявий- иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни баргараф этишнинг йўллари ва чоралари” асарида бюджет-солиқ сиёсати самарадорлигини ошириш борасидаги фикрларини мустақил ўрганиш ва тегишли	Конспект

				интернет маълумотларини тўплаш	
5.	Бюджет қурилиши ва бюджет тизими	Семинар	2	Ўзбекистон Республикасининг “Бюджет тизими тўғрисида” ги Қонунини мустақил ўрганиш	Конспект қилиш
6.	Қонун чиқарувчи ва ижроия органларининг бюджет tizimini бошқариш соҳасидаги ваколатлари	Семинар	2	Қонун чиқарувчи ва ижроия органларининг бюджет тизимини бошқариш соҳасидаги ваколатларини ўрганиш ва таҳлил қилиш	Тақдимот слайдлар и
7.	Бюджет таснифи	Семинар	2	Бюджет тизимини ислох қилишда бюджет таснифидаги ўзгаришларни ўрганиш	Тақдимот слайдлар
8.	Республика бюджетининг бюджет tizimida ўрни	Семинар	2	“Ўзбекистон Республикасининг 2009 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари ва давлат бюджети параметрлари тўғрисида” ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қарорини мустақил ўрганиш	Маълумо тлар тўплаш
9.	Маҳаллий бюджетлар tizimi	Семинар	2	Маҳаллий бюджетларни дотациядан чиқаришнинг	Маълумо тлар тўплаш

				хозирги кундаги йўналишларини мустақил ўрганиш, маълумотлар йиғиш	
10.	Давлат бюджети даромадлари	Семинар	4	Жаҳон молиявий- иқтисодий инқирози шароитида Ўзбекистон Республикаси давлат бюджети даромадлари таркиби динамикасини ўрганиш	Тақдимот тўплаш
4-семестр					
11.	Давлат бюджетининг иқтисодиётни давлат томонидан қўллаб- қувватлаш харажатлари	Семинар	2	Давлат бюджетининг иқтисодиётни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш харажатлари таркибидаги ўзгаришларни таҳлил қилиш	Конспект қилиш
12.	Бюджет ташкилотларин и молиялаштири ш асослари	Семинар	2	Бюджет ижросининг ғазначилик tizimini жорий этиш жараёнида бюджет ташкилотларини молиялаштириш механизмидаги ўзгаришлар тўғрисида маълумотлар йиғиш	Конспект қилиш
13.	Давлат бюджетининг ижтимоий	Семинар	2	«Қишлоқ таракқиёти ва фаровонлиги	Конспект қилиш

	соҳаларни саклаш харажатлари			йили» Давлат дастури тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қарорини мустакил ўрганиш	
14.	Давлат бюджетидан узлуксиз таълим тизимини молиялаштири ш	Семинар	2	Олий таълим, касб хунар таълими ва умумий ўрта таълим муассасаларида ходимлар иш хақиларини тўлаш механизмини такомиллаштириш га оид меъёрий хужжатларни ўрганиш	Конспект тайерлаш
15.	Давлат бюджетининг маданият ва санъат соҳасини молиялаштири ш харажатлари	Семинар	2	Давлат бюджетининг маданият ва санъат соҳасини молиялаштириш харажатлари таркиби кўрсаткичларини ўрганиш	Маъруза қилиш
16.	Давлат бюджетининг соғлиқни саклаш тизими харажатлари	Семинар	2	Ўзбекистон Республикаси соғлиқни саклаш тизимидаги ислохотлар йўналишлари	Маъруза тайёрлаш
17.	Бюджетининг ижтимоий таъминот ва ижтимоий ҳимоя харажатлари	Семинар	2	Бюджетининг ижтимоий таъминот ва ижтимоий ҳимоя харажатлари йўналишлари	Конспект қилиш

18.	Давлат бюджетининг суд, прокуратура, хуқуқни муҳофаза қилувчи органларни сақлаш харажатлари	Семинар	2	Бюджетининг суд, прокуратура, хуқуқни муҳофаза қилувчи органлари харажатлари хусусиятлари	Конспект қилиш
19.	Давлат бюджетининг баланслилиги	Семинар	2	Иқтисодчи олимларнинг давлат бюджети тақчиллигига оид фикрларини ўрганиш	Конспект қилиш
20.	Бюджет жараёни ва унинг босқичлари	Семинар	2	Ўзбекистон Республикасида бюджет жараёнини такомиллаштириш	Маъруза қилиш
21.	Бюджет назоратини ташқил этиш	Семинар	2	Ўзбекистон Республикасининг “Ўзбекистон Ҳазина ижроси тўғрисида”ги қонунини, Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг “Назорат тафтиш бошқармаси тўғрисидаги қарор”ни ўрганиш	Конспект қилиш
22.	Бюджетдан ташқари фондлар	Семинар	2	Ўзбекистон Республикасининг бюджетдан ташқари мақсадли жамғармалари кўрсаткичларини таҳлил қилиш	Маълумотлар йиғиш

Маслаҳат дарси тегишли фан ўқитувчиси томонидан ўтказилади.

Фан ўқитувчиси маслаҳат дарсида қуйидаги ишларни амалга оширади:

- талабалар мустақил ишлари топшириқларини бажариш юзасидан тегишли йўлланма беради.
- топшириқни бажариш режасини тузишга ёрдамлашади;
- тегишли адабиётлар ахборот манбаларини тавсия қилади;
- талабалар мустақил ишлари юзасидан тайёрланган ишланма, ҳисобот, реферат, ҳисоб-китоб ва топшириқ натижаларини қабул қилади ҳамда баҳолайди.

Талабалар мустақил иши бўйича маслаҳатлар ўқув жараёнининг 1 ва 2 сменада ташкил этилишига қараб талабаларнинг дарсдан бўш вақтларида дарс жадвалига киритилади.

6. Талабалар мустақил ишларини назорат қилиш ва баҳолаш тартиби

Мустақил ишларнинг бажарилиши “Талабалар билимини назорат қилиш ва баҳолашнинг рейтинг тизими Низоми” талаблари асосида назорат қилинади ва баҳоланади. Мустақил ишларини баҳолаш мезонлари талабаларга ўқув йили бошланиши олдидан услубий материаллар билан биргаликда тарқатилади.

«Давлат бюджети» фани бўйича талабалар мустақил ишларини баҳолаш фан бўйича ишлаб чиқилган қуйидаги рейтинг баҳолаш тизими орқали ифодаланади:

3-семестр бўйича:

№	Рейтинг назорати турлари ва уларнинг сони	Рейтинг меъёрлари			
		Бирлиги учун		Семестр учун	
		минимум	максимум	минимум	Максимум
I.Жорий назорат					
1	Маърузада фаол қатнашиш (11х0,5)	х	1	1	4
2	Семинар машғулотида қатнашиш (10х0,5)	X	1	2	4
3	Семинар дарсида жавоб бериш (7х2,5)	2	3	8	15
4	Аудитория назорат ишларини бажариш (Саволларга ёзма равишда жавоб бериш, масалалар ечиш,тест ечиш ва бошқалар (1х4)	2	4	3	4
5	Мустақил ишлар:				
5.1	Реферат (1х5)	2,2	4	3	5
5.2	Президент И.А.Каримов асарларини мустақил ўрганиш ва конспектлаштириш	х	х	3	4
5.3	Алоҳида мавзуларни мустақил ўрганиш (Мустақил ишлар режаси бўйича)	х	х	2	4
	ЖАМИ (ЖБ) -40%			22	40
II.Оралиқ назорат					
6	1-оралиқ баҳолаш				
6.1	Ёзма иш	х	х	3	7
6.2	Ўзбекистон Республикаси қонунлари, Президент қарорлари ва фармонлари ҳамда бошқа меъёрий ҳужжатларни конспектлаштириш	х	х	4	7

	(Мустақил иш сифатида)				
2-оралик баҳолаш					
6.3	Ёзма иш	х	х	5	7
6.4	Тестлар ечиш (Мустақил иш сифатида)	х	х	5	9
	Жами (ОБ) -30%			17	30
	Жами тўпланган баллар(І+ІІ)			40	70
7	ІІІ.Якуний назорат				
7.1	Ёзма иш	х	х	11	20
7.2	Тестлар ечиш (Мустақил иш сифатида)	х	х	5	10
	Якуний назорат (ЯН) -15%			17	30
	Умумий баллар (УБ) – (І+ІІ+ІІІ)			55	100

4-семестр бўйича:

№	Рейтинг назорати турлари ва уларнинг сони	Рейтинг меъёрлари			
		Бирлиги учун		Семестр учун	
		Минимум	максимум	минимум	максимум
I.Жорий назорат					
1	Маъруза машғулотида фаол қатнашиш (21x0,5)	х	х	5	10 балл
2	Семинар машғулотида фаол қатнашиш (11x0,5)	х	х	3	8 балл
2	Семинар машғулотида жавоб бериш (11x1,5)	1	1	9	6 балл
4	Аудитория назорат ишларини бажариш (Саволларга ёзма равишда жавоб бериш, масалалар ечиш,тест ечиш ва бошқалар (1x3)	2	3	1	6 балл
5	Мустақил ишлар:				
5.1	Алохида мавзуларни мустақил ўрганиш ва	х	х	2	5

	тақдимот тайёрлаш (Мустақил ишлар режаси бўйича)				
5.2	Фаннинг маълум мавзуси бўйича энг сўнгги интернет маълумотларини тўплаш, амалдаги давлат бюджети кўрсаткичларини тақдим этиш	х	х	2	5
ЖАМИ (ЖБ) -40%				22	40
II.Оралиқ назорат					
6	1-оралиқ баҳолаш				
6.1	Ёзма иш	х	х	4	7
6.2	Тестлар ечиш (Мустақил иш сифатида)	х	х	3	8
2-оралиқ баҳолаш					
6.3	Ёзма иш	х	х	5	8
6.4	Муаммонинг ечимини топиш бўйича кейслар ечиш (Мустақил иш сифатида)	х	х	5	7
	Жами (ОБ) -30%			17	30
	Жами тўпланган баллар(I+II)			39	70
III.Якуний назорат					
7	III.Якуний назорат				
7.1	Ёзма иш	х	х	9	17
7.2	Тестлар ечиш (Мустақил иш сифатида)	х	х	8	13
	Якуний назорат (ЯН) -30			17	30
	Умумий баллар (УБ) – (I+II+III)			55	100

7. Адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги қонуни. 1997 йил 29 август. Т.: “Адолат”, 1997.
2. Ўзбекистон Республикасининг “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”, 1997 йил 29 август. Т.: “Адолат”, 1997.
3. «Давлат бюджетининг ғазначилик ижроси тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни. - Т.: “Ўзбекистон”, 26 август 2004 йил.
4. “Бюджет тизими тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни.- Т.: «Ўзбекистон», 14 декабр 2000 йил, -43 б.
5. Ўзбекистон Республикаси Солиқ Кодекси. Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари тўплами-52(1)-сон, 2007 йил декабрь.
6. И.А.Каримов «Юксак маънавият — енгилмас куч» Т. Маънавият нашриёти 2008 йил.
7. Каримов И. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқироzi, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этиш йўллари ва чоралари. Т. Ўзбекистон 2009 й.
8. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасининг 2009 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари прогнози ва давлат бюджети параметрлари тўғрисида”ги 2008 йил 29 декабрдаги 1024-сонли қарори
9. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг “Олий таълим муассаларида талабалар билимини баҳолашнинг рейтинг тизими тўғрисида”ги буйруғи, 2009 йил 30 сентябрь, 217-сон.
10. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2009 йил 14 августдаги 286-сонли “Талабалар мустақил ишларини ташкил этиш тўғрисида”ги буйруғи.
11. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2009 йил 14 августдаги 286-сонли буйруғига 1-илова. “Талабалар мустақил ишларини ташкил этиш ва назорат қилиш” бўйича йўриқнома.

12. Тухлиев Б.К., Курбонов Х.А., Бауетдинов М.Ж., Бижанова М.Б., Давлат бюджети. Ўқув қўлланма. -Т.: ТДИУ, 2007, 199 б
13. Тухлиев Б.К., Алиева Л.К., Алиев С.К. Ўзбекистон Республикаси бюджет тизими: Ўқув қўлланма – Т.: ТДИУ., 2007. – 144 б.
14. Маликов Т., Хайдаров Н. Бюджет (тизими, тузилмаси, жараёни). Ўқув қўлланма. Т.: Иқтисод-молия, ТМИ – 2008, 98 б.
15. Маликов Т., Хайдаров Н. Умумдавлат молияси. Ўқув қўлланма. Т.: Иқтисод-молия, ТМИ – 2009.
16. «Давлат бюджети» фани бўйича намунавий дастур. Т., ЎЗР О ва ЎМТВ, 2008.
17. «Давлат бюджети» фани бўйича ишчи ўқув дастури. Н., НамМПИ, 2009.

